

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА
ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ**
Головне управління агропромислового розвитку
Херсонської обласної державної адміністрації
Державна податкова адміністрація у Херсонській області
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ
АГРАРНОЇ СФЕРИ: ОБЛІК, АУДИТ ТА
ОПОДАТКУВАННЯ**

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції
молодих учених, викладачів та студентів*

18-19 жовтня 2012 року

Україна, м. Херсон

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Співголови оргкомітету

Базалій В.В. - д.с.-г.н., професор, ректор ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Федорчук М.І. - д.с.-г.н., професор, проректор з наукової роботи ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Степанова М.М. - к.е.н., заступник начальника Головного управління агропромислового розвитку ХОДА, начальник управління врегулювання відносин власності, ринків сільськогосподарської продукції та розвитку сільської місцевості.

Ковбель А.В. – заступник начальника відділу погашення податкового боргу ДПС у Херсонській області.

Танклевська Н.С. - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Скрипник С.В. - к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Сакун А.Ж. - к.е.н., доцент, заступник декана економічного факультету з науково-дослідної роботи ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Координатор проекту

Савченко О.Г. - к.ф.-м.н., доцент, декан економічного факультету ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Члени оргкомітету

Шепель І.В. – к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Подаков Є.С.- к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Пристемський О.С. - к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Коваль С.В. - к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

Собченко А.М. - к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

ТЕМАТИКА КОНФЕРЕНЦІЇ

СЕКЦІЯ 1. Перспективи розвитку конкурентоспроможного агропромислового виробництва.

СЕКЦІЯ 2. Теорія та практика обліку і аудиту діяльності аграрних підприємств.

СЕКЦІЯ 3. Проблеми і перспективи застосування МСФЗ і МСА підприємствами аграрного сектору.

СЕКЦІЯ 4. Фінансово-кредитне забезпечення розвитку агробізнесу.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНКУРЕНТО-СПРОМОЖНОГО АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

Голович Н.М.

Міжнародний досвід забезпечення економічної безпеки підприємства.

Грановська В.Г.

Забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств через управління їх конкурентоспроможними перевагами.

Грановська Л.М.

Інноваційна складова, як чинник формування конкурентоспроможності аграрних підприємств.

Губа М.І., Боліла С.Ю.

Роль кластерного підходу для підвищення конкурентоспроможності аграрного сектору регіону.

Данкевич Є. М.

Розвиток бюджетування в умовах міжгалузевої інтеграції.

Дементьєв С.Ю.

Підвищення ефективності виробництва продукції овочівництва як складова конкурентоспроможності підприємства.

Зозуля Ю.А.

Привабливість українського аграрного сектора для іноземних інвесторів.

Коваль С.В.

Сутність, характеристика та напрями підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств.

Лебедь Д.А.

Ринок праці як складова формування економіки України.

Малука І.П.

Розвиток конкурентоспроможного агропромислового виробництва.

Мармуль Л.О.

Шляхи розвитку конкурентоспроможного агропромислового виробництва.

Морозов Р.В.

Організаційні засади створення кластерних формувань в галузі рисівництва.

Мохненко А.С.

Формування територіально-виробничого кластеру в АПК регіону

Олексенко С.В.

Конкурентоспроможність продукції фермерських господарств.

Панчук М.А.

Перспективи розвитку сільського господарства України.

Панькова А.О.

Внутрішній аудит та шляхи його запровадження на сільськогосподарських підприємствах.

Пелих І.В.

Роль інвестиційної діяльності в розвитку конкурентоспроможних сільськогосподарських підприємств.

ФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНО-ВИРОБНИЧОГО КЛАСТЕРУ В АПК РЕГІОНУ

Формування високоефективної аграрної системи, покликаної забезпечити продовольчу безпеку і створити нормальні умови для розвитку сільських територій, є не простою проблемою для будь-якої країни та її регіонів, але стає особливо складною в період радикальних реформ. Наявність численних структурних вад обмежувало поступальний розвиток аграрної системи й обумовило об'єктивну необхідність керованих трансформаційних процесів. В даний час формування ефективно функціонуючого сільського господарства є одним з фундаментальних положень державної аграрної політики. Рішення такої важливої народногосподарської задачі неможливе без структурної перебудови аграрної системи.

Херсонська область відноситься до регіонів з невисокою якістю економічного простору, що пов'язано з просторістю території і нерівномірним економічним розвитком сільськогосподарських зон. Формування територіально-виробничих кластерів дозволить реалізувати конкурентний потенціал територій.

Українські вчені поки розходяться в думках, вживаючи поняття "кластер". Кластер відноситься до різновиду мережних структур і відрізняється наявністю інноваційної складової, що дозволяє пристосовуватися до змін у конкурентній сфері. В економіці кластер – група, агломерація підприємств, об'єднаних географічно, а разом з тим, економічними інтересами, загальною метою яких є підвищення конкурентоспроможності вироблених товарів і послуг спільними зусиллями, а також їх активний розвиток і розширення ринків. У нашому понятті кластером є географічно окреслена концентрація постачальників, виробників, споживачів, інфраструктури з активними каналами для підприємницьких угод, діалогу і взаємодії, заснована на урахуванні позитивних синергетичних ефектів регіональної агломерації. Основними відмінностями кластерного підходу від галузевого стосовно до агропромислових формувань виступають: інноваційний розвиток, орієнтація на зміну продуктивних сил, об'єднання капіталів, що обумовлює збільшення активів на території регіону і можливості розвитку сільських територій.

Кластер відрізняється від інших різновидів інтегрованих об'єднань бізнесу різних розмірів:

- доступністю великого лідируючого підприємства, що формує господарську, інноваційну й іншу стратегію системи в довгостроковій перспективі;
- локалізацією більшості підприємств, що виступають учасниками кластерної структури на визначеній території;

- значною стійкістю економічних зв'язків підприємств – учасників кластерної структури, переважаючим значенням даних зв'язків в основній масі її учасників;

- координацією співробітництва учасників кластера в рамках його економічного розвитку, інноваційними рішеннями; контролем якості, переважаючими схемами управління та ін. у короткостроковій і довгостроковій перспективі;

- фактором інноваційної орієнтованості;

- фактором лідируючого (інтегруючого) продукту або послуги. Часто лідируючий інвестор створює кластерну структуру на основі нових, діючих і реструктурованих підприємств.

Кластер нами розглядається в категоріях інституціональної економіки, як форма організації з відповідною специфікою, кластер як об'єкт управління, середовище, процес, проект. Ознаки інтегрованих об'єднань дозволяють відокремити кластери від традиційних вертикально інтегрованих структур (індустріальні мережі, холдинги, ФПГ, ТНК), об'єднаних за технологічною ознакою. У рамках територіально-адміністративних одиниць відмітною рисою кластера служить те, що він вкрай рідко підходить під галузеву класифікацію, кластер мобільний і виділяється тісністю економічних зв'язків і галузевою взаємодоповнюваністю, ступенем застосовуваних технологій, маркетинговою політикою, інформаційним простором.

Кластер звичайно сконцентрований на території одного регіону. При цьому можливо, з появою конкурентних переваг на сусідній території, вийти за межі своєї границі. В інших інтегрованих структурах відмітною ознакою виступає місцезнаходження підприємств-учасників.

Переважними ознаками в українській моделі кластеризації є центрований тип кластерного ядра, холдингова форма і формальна інституціональна структура, що координує кластер.

Виробнича структура кластера вигідніше галузевої через більш повні внутрішньогосподарські зв'язки. Кластерна структура заснована на ефекті масштабу виробництва, основа якого – інноваційна складова лідируючої фірми кластеру у виробництві основного виду продукції (послуги).

До числа позитивних якостей кластера відноситься ефект охоплення, що виявляється в наявності фактору виробництва, використання якого можливо направити одночасно на вироблення декількох видів кінцевої продукції. Дана властивість має багатофункціональну складову. Об'єднання підприємств у рамках кластерної структури багаторазово збільшує ефект охоплення, застосування багатофункціональної складової в господарствах кластеру зводить до мінімуму трансакційні витрати, що виникають у процесі виробництва і реалізації продукції.

У рамках кластера спостерігається стандартизація продукції, що випускається, що приводить до появи синергетичного ефекту. Механізм його виникнення наступний. Спеціалізація підприємств кластера сприяє зменшенню собівартості кінцевої продукції і збільшує продуктивність праці. Це приводить до збільшення рентабельності виробництва, що важливо для низькорентабельних господарств. Ефекти охоплення і масштабу сприяють

появі конкурентних переваг для підприємств кластерної структури.

Кластер в агропромисловому комплексі нами представляється як територіально відособлена, інноваційно спрямована квазіінтегрована структура, утворена на основі принципу технологічного ланцюга і реалізуюча загальні економічні інтереси учасників, пов'язаних у даній структурі визначеною культурою взаємодії. Ми наділяємо агропромисловий кластер функціями основного інструменту програмно-цільового планування і управління в рамках агропромислової політики з метою комплексного використання економічної і соціальної складової агросектору.

На території Херсонської області присутні всі складові, що забезпечують створення повноцінних кластерів, що спеціалізуються на виробництві сільськогосподарської продукції і продовольства, що надають послуги в АПК.

Проведені дослідження дозволили виділити чотири аспекти, що додають привабливість ідеї кластерів:

1. Кластери дають сприятливу можливість програмно-цільового управління економікою, проведення галузевої і регіональної політики в ринковому середовищі, що сформувалося.

2. Кластери гармоніюють до непрямих напрямків підтримки, властивих відносинам між партнерськими формуваннями, і сприяють розвитку попиту.

3. Кластери сприяють економічному розвитку на регіональному рівні на основі ендогенного й екзогенного підходу, інвестиційно привабливі.

4. Кластери відповідають цілям регіональної економічної політики при її розробці як "зверху" так і "знизу".

Економічна доцільність розвитку агропромислових кластерів пов'язана для сільськогосподарських виробників (фермерів) з більшою технічною відсталістю сільськогосподарського виробництва в порівнянні з промисловістю, специфікою сільськогосподарського виробництва, його соціальною значимістю, необхідністю підвищення конкурентоспроможності продукції й інших факторів. На відміну від сформованих раніше інтеграційних форм організації агропромислового виробництва кластери відрізняються більшою демократичністю в управлінні, прийнятті управлінських рішень.

Таким чином, рішенням задачі комплексного розвитку АПК у сучасних умовах служить формування і розвиток системи управління інноваційною діяльністю, що включає створення регіональних агропромислових кластерів з визначенням інвестиційних пріоритетів. Даний підхід буде сприяти збільшенню зайнятості на селі, формуванню сільської інфраструктури; ефективному розвитку міжгалузевих зв'язків, поширенню технологій, досвіду, інформації; реалізації інноваційного потенціалу підприємств у кластерній структурі; збільшенню податкового потенціалу в зв'язку з концентрацією підприємств кластеру на одній території, зокрема в овочівництві.

Список використаних джерел

1. Вознюк В.А. Херсонщина в цифрах 2010 р.: стат. щоріч. / В.А.

Вознюк; за ред. В. А. Вознюка. – Херсон.: Хер. обл. упр. стат., 2010. – 344 с.

2. Мохненко А.С. Розвиток фермерських господарств в системі факторів конкурентного середовища: теорія, методологія, практика: дис. ... д-ра. екон. наук: 08.00.04 / Мохненко Андрій Сергійович; Міжнародний університет бізнесу і права. – Херсон, 2011. – 435 с.